

Nekrológ egy igaz emberről

MEZŐ Gábor*

MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A

Életének 88. évében, 2023. október 31-én elhunyt Dr. Lőw Miklós, a Kémiai Tudományok Doktora, a hazai peptidkémiai kutatások meghatározó alakja.

Lőw Miklós a génjeiben hordozta a kémia szeretetét. Szülei mindketten természetrajz-kémia szakot végeztek a Budapesti Tudományegyetemen. Édesapját, akit még Eötvös Loránd, Than Károly és id. Lengyel Béla is tanított, nagyon korán elvesztette. Így édesapjával a kémia szépségéről és rejtelméről már nem tudott beszélgetni. Mégsem volt kérdés számára, hogy az „Alkimista” készlet lett legkedveltebb „játékszere”, egyszerű kémiai kísérletek elvégzésére áldozta minden zsebpénzét, és önképzéssel pótolta az iskolai kémia oktatás hiányosságait. Ezt olyan sikerrel tette, hogy – az azokban az időkben nem túl szerencsés – értelmiségi származása ellenére elsőre, 1954-ben felvételt nyert az ELTE TTK Vegyész Szakára. Számos kiváló professzor oktatta, de leginkább a szerves kémia és az azt oktató Bruckner Győző professzor volt meghatározó hatással a későbbi szakmai életére. Az egyetem elvégzését követően, mint óraadó, több egyetemen is kamatoztatta Bruckner pro-

fesszortól tanult szabatos, jól tagolt, lényegre törő előadói és a szigorú, de következetes, tanító vizsgáztatási stílusát. Lőw Miklós végtelenül szerény ember volt. Egy humoros anekdota formájában került elő egy vele készített beszélgetésből, hogy Bruckner professzor is célzott arra, hogy más kolléga lehetne szerényebb, és volna is neki mire. Hatalmas tudással és lényeglátással rendelkezett, és a hibák sosem kerültek el a figyelmét. Ha kritikát fogalmazott meg, akkor is mély tisztelettel beszélt a kollégáival, tanítványaival, és a kritikát végül jó szándékú tanácsként, tanításként adta át a másik személynek. Soha nem törekedett pozíciókra, figyelemre. Ha valamivel megbízták, akkor azt maximális odaadással, a legjobb tudása szerint végezte.

Lőw Miklós 1959-ben a Kőbányai Gyógyszerárugyár peptidkémiai kutatólaboratóriumában kezdte el gyógyszerkutatói pályafutását. Abban az időben további két intézmény kutatóival együttműködve (ELTE, Szerves Kémiai Tanszék és a Gyógyszerkutató Intézet) közösen kezdték el az ACTH (adrenokortikotróp hormon) 1-28-as biológiailag aktív fragmentének első kémiai szintézisét és a termék vizsgálatát. Ebben a tudománytörténeti szempontból is jelentős munkában fontos szerepet játszott Lőw Miklós, többek között méretnövelt szintézisek kidolgozásában, a mellékreakciók visszaszorításában és szerkezet felderítésben. A későbbiekben még számos peptidalapú gyógyszer kifejlesztésének kísérleteiben vett részt. Intenzív kutatómunkájának megkoronázásaként 1990-ben megszerezte a Kémiai Tudományok Doktora címet, majd elnyerte a Zemplén Géza Fődíját és a Náray-Szabó István Tudományos Díjat. Lőw Miklós 1993-tól a Richter Gedeon Nyrt. Kémiai kutatási főosztály-vezetője lett. Az oktatástól sosem szakadt el. Ezt a tevékenységét az ELTE és a BME címzetes egyetemi tanári, a Semmelweis Egyetem pedig egyetemi magántanári címmel ismerte el. Egy interjúban két útravalóval segítette fiatal pályatársait. Az egyik, hogy munkájuk közben igyekezzenek megkeresni a jelenségek mögött meghúzódó okokat is, mert ezek felderítése sok örömet ad. A másik, hogy ne sajnálják a tanításra fordított időt, hiszen az szélesíti és mélyíti tudásukat, és azt értjük meg igazán jól, amit jól el is tudunk magyarázni. Lőw Miklós ezen tanácsait fogadjuk meg!

Isten Veled, Miklós! Szívünkben örökre velünk maradsz.

* Tel.: +36 1 372 2500 / 1426, e-mail: gabor.mezo@ttk.elte.hu

A true man passed away

Dr. Miklós Lőw, Doctor of the Hungarian Academy of Sciences in Chemical Sciences and a decisive person in Hungarian peptide chemistry research, passed away on October 31, 2023, at the age of 88.

Miklós Lőw carried his interest in chemistry in his genes. His favorite game was *The Alchemist*, and he did simple chemistry experiments as a child. After secondary school he was admitted to the Chemistry Department, Faculty of Natural Science of ELTE in 1954. He was taught by many excellent professors, but organic chemistry and Professor Győző Bruckner, who taught it, had a decisive influence on his later professional and personal life. He started his pharmaceutical research career in 1959 in the peptide chemistry research laboratory of the Pharmaceutical Company in Kőbánya. As his first research work, he participated in the histori-

cally important synthesis and structural study of ACTH fragment 1-28. He had vast knowledge and had a sense to see the essentials, and mistakes never escaped his attention. But he passed on his criticisms as well-intentioned advice or teaching to colleagues and students, whom he greatly respected. He advised his young colleagues to try to find the reasons behind the phenomena during their work, because discovering them gives a lot of pleasure. Furthermore, do not regret the time spent on teaching, as it broadens and deepens the knowledge that helps to explain things well. For his scientific work and excellent teaching attitude were honored by many prizes.

God be with you, Miklós! You will stay with us forever in our hearts.